

ÁLLAMI TISZTVISELŐK LAPJA

PÉNZÜGYI, JOGI ÉS KÖZIGAZGATÁSI SZAKLAP

az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, valamint a Köztisztviselők Nyugdíjpótló és Segélyző Egyesületének
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
(Budapest, VII., Alsó-erdősor 3. sz. II. em. 17.)

Megjelen minden hó 10-én, 20-án és
a hó utolsó napján.

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona.

Az 1908. évi költségvetés.

Talán még egyetlen egy költségvetés tárgyalását sem várta oly izgatott türelmetlenséggel a tisztviselőkar, mint a f. évi állami költségvetési javaslatot, a melyhez ezernyi várakozás és remény fűződik. A *statusrendezés* körül csoportosul a kívánságok és a jogos várakozások egész tömege, mert ettől várja az állami administratio minden szakmaköre a fennálló bajoknak és sérelmeknek legalább időleges javítását.

Nem vagyunk tájékozva aziránt, hogy a kormány számolt-e a tisztviselőkarban elijesztő mérvben elharapódzott ideges elégedetlenséggel és tájékozva van-e az iránt, hogy a nélkülözések és az anyagi gondok már is szertelenségekre kezdik vinni azokat, a kik kétségbeesésükben már reménykedni sem tudnak, mert hitük és bizalmuk a szenvedések és megpróbáltatások viharai alatt megrendült... De azt tudjuk, hogy a képviselőház nagy többsége át van hatva attól a törekvéstől, hogy a háborgó, a nyughatatlan kedélyeket le kell csendesíteni és megadni a módokat a tisztviselőknek, hogy nyugodt lélekkel, felszabadítva a nélkülözések és az anyagi gondok súlyos terhei alól, hivatásuknak élhessenek... Érti mindenki, a ki az állam érdekeiben kíván cselekedni, hogy ezt a nagy szocialis bajt gyökerestől és még idejekorán ki kell irtani, nehogy abból olyan bajok származzanak, a melyeket aztán már kiirtani semmiféle jóakarattal, semmiféle pénzbeli áldozattal nem lehet.

Mert tudni kell, hogy a tisztviselőkar mai elégedetlenségét egyes érdekcsoportok már is kezdik politikai és szocialista célokra felhasználni. Az állami administratio functionáriusait igyeksenek lázadásra, törvényellenes magatartásra izgatni, mert hiszen alkalmasabb talajt, mint a szegénységet, a keserű nélkülözést, keresve sem lehetne találni...

Sokat látnak a mi szemeink, a miről alig van fogalma a kormánynak. A rombolás munkája itt

is titkosan és alattomban folyik. A hivatalos akták erről mit sem szólnak, de annál többet mesélnek azok a levelek és felszólalások, a melyeket a vidékről naponta kapunk. Végre is, ember a tisztviselő is és ha az ember hitet és reményt veszítve, szertelenségekre ragadtatja magát: lehet-e őt ezért elítélni?!

Mi tisztán látjuk magunk előtt a közeljövőt és mert elsősorban igaz magyar hazafiak vagyunk, kénytelenek vagyunk a kormányt figyelmeztetni és kérni: igyekezzenek a fennálló bajokat már az 1908. évi költségvetés keretében a méltányosság határai között eloszlatni és gyógyítani. Mert attól félünk, ha ez a költségvetés *ujabb csalódást hoz* azok számára, a kik joggal várják attól szomorú sorsuk jobbulását, oly állapotok fognak beállni, a melyekért emberfia felelősséget nem vállalhat.

Ha arról volna a szó, hogy milliónyi összegekkel terheljük a költségvetést: tán mi magunk is gondolkodóba esnénk ezen újabb teher felett. Ámde azok az összegek, a melyek szükségesek ahhoz, hogy a pénzügyi tárca tisztviselői, nevezetesen pedig a fogalmazási, számvevőségi, adóhivatali és irodakezelési tisztviselők, továbbá a posta-távirda kezelési, valamint az igazságügyi kezelési tisztviselők mai tarthatatlan előmeneteli viszonyai statusrendezés útján jobbatéssenek, nem oly nagyok, hogy azokat a magyar állam pénzügyi viszonyai meg ne bírják.

Ezt a kérdést erős akarattal meg kell oldani, még áldozatok árán is. Meg kell oldani, mert a szocialis szempontok ezt megkövetelik; de meg kell oldani azért is, nehogy az alattomban működő titkos kezek a tisztviselők szomorú helyzetét kiaknázzák és oly szempontokat juttassanak felszínre, a melyek már az igaz hazafiság szempontjából is aggályosak.

Ott vannak a vármegyei tisztviselők, a kiknek helyzete hasonlíthatatlanul jobb ma is, mint az államiaké és mégis azt kívánják, hogy sorsuk javíttassék. Pedig akárhány *alispán* már is a VI-ik fizetési osztályban van, míg a *pénzügyigazgató*

a VII-ikben teng. És ott vannak a *birák*, a kik ugyanazon kvalifikációval, egy-ugyanazon munkakörben, ma már oly helyzetben vannak, a melyet a pénzügyi fogalmazási tisztviselők még álmukban sem élveznek.

Az adóhivatali tisztviselők, meg a számvevőségek bajai és sérelmei ma már köztudomásúak, valamint rendezni kellene a pénzügyi kezelési és az igazságügyi kezelési tisztviselők status-viszonyait is. Egyik szakmakör úgy, mint a másik, elégedetlen az ő sorsával és a mit kívánnak, azt nem ma, hanem már évtizedekkel ezelőtt kellett volna megadni nekik. Igazságtalan az, hogy egy adótárnok a VIII-ik fizetési osztályban végezze szolgálatát, valamint nem emberséges eljárás az, hogy az igazságügyi kezelési tisztviselő 20—25 éven át ne tudjon előre menni. Ezek a bajok mind régiiek. De éppen ezért nagyon is elmérgesedtek. Ha nem gyógyítjuk radikálisan, az isten a megmondhatója: mivé fog fajulni a már is elijesztően sötét helyzet! Mert ma még az a szerencsénk, hogy a tisztviselő-kar még tud reményleni. Szóval: van hite és bizalma azok iránt, a kik sorsát intézik. Ne engedjük, hogy ezt a hitét elveszítse. Ne adjunk rá okot, hogy bizalmában csalatkozzék.

A bajokat most kell gyógyítani: az 1908. évi költségvetésben. Ezt várja, ebben reménykedik a tisztviselőkar.

A bajor tisztviselők szolgálati pragmatikája.

Bajorország állami tisztviselői végre kapnak szolgálati pragmatikát. Az ottani kormány, ígéretét beváltva, a f. hó derekán mutatta be a pragmatika-javaslatot, mintegy husvétii ajándéknak. A javaslatot a bajor sajtó a legmelegebb rokonszenvvel ismerteti.

A javaslattal az illetményeket némileg felemelik, a nyugdíjakat azonban csökkentik olyformán, hogy ezentul a legmagasabb nyugdíj csak 75 %-a lehet a rendes fizetésnek. Ezzel szemben Bajorországban a birák eddig az egész fizetést kapták nyugdíjúl. A hátramaradottakról azonban már az eddiginél jobban van gondoskodva.

A javaslat szerint a *tisztviselők kötelesek a)* a hivatali lelkiismeretes, a törvényeknek, rendeleteknek és szolgálati utasításoknak megfelelően ellátni; *b)* kötelesek úgy a hivatalban, mint azon kívül, állásuknak megfelelően viselkedni. A szorgalom, a titoktartás, a felelősség, továbbá egyletekben való részvétel, lakhelyváltoztatás bejelentése külön szakaszokban van körülírva. A szabadságra vonatkozó intézkedések a kormánynak vannak fentartva. A nyugdíjba helyezett tisztviselők kötelessége kifogástalan életet élni és a hivatali titkot megőrizni. Az ideiglenesen nyugdíjazottak kötelesek nősülési engedélyt kérni, ha nősülni akarnak.

A költségvetésileg előírányzott állást betöltő tisztviselők *illetményei* állanak: a fizetésből és bizonyos mellékilletményekből. A fizetések királyi rendelettel állapíttatnak meg. A javaslat ugyanis azon az állásponton áll, hogy az

abban megállapított fizetéshez a tisztviselőnek csak akkor van joga, akkor is, ha az illető a javaslat szerinti díjosztályban van, ha az külön rendelettel megadatik neki. A kormánynak joga, a fizetést alacsonyabban is megállapítani, mint a mennyi a díjosztály szerint valakinek járna. Ezzel szemben meg van adva a mód arra is, hogy erre érdemet szerzett tisztviselőknél a díjosztályoknál magasabb fizetés is legyen adható. A fizetésen kívül kap a tisztviselő anyagi kárpótlást: *a)* ha valamely hatóságnál (Hauptamt) vezetői állást tölt be, és a kárpótlásról a fizetési-szabályzatban gondoskodva van; *b)* ha hivatalt vezet (Nebenamt) és ez a hivatal nincs közvetlen összekötve a hatósággal. Több állásnak egy tisztviselővel való betöltése tiltva van.

Miután a fizetési-szabályzat a szolgálati időhöz kötött pótlékrendszeren alapszik, a tisztviselő az illető osztálynak csak a legalsó fokára nevezhető ki. Elöléptetésre csak úgy számíthat mindenki, ha erre érdemeket szerzett. A ki sorban van és nem lép elő a magasabb osztályba, az okokat az illetővel írásban tudatni kell.

A javaslat erre vonatkozó határozatait, mint felette érdekeseket, közöljük szó szerint. A 27. §. így szól:

«A mennyire ezt a szolgálat természete kívánja, a tisztviselő, kivételesen, királyi elhatározással, a fizetési semától eltérő magasabb fizetést is kaphat. A mennyire a viszonyok ezt kívánják, a tisztviselő kevesebb fizetéssel is kinevezhető, mint a mennyi a fizetési osztályzatban mint kezdőfizetés megállapítva van és megbízható egy már kinevezett tisztviselő, illetményeinek változatlan meghagyása mellett, vagy egy pótlék engedélyezése mellett, egy magasabb fizetéssel dotált állás ellátásával. Ezen esettől eltekintve, a hatóságnál elfoglalt rendes állásból folyólag csak akkor kaphat további kárpótlást, ha ez a kárpótlás a szabályzatban előrelátva van és ha az illető szolgálata a rendes mértéken túl is igénybe van véve.»

A javaslat 30-ik §-a szó szerint továbbá így szól:

«Ha egy tisztviselő egy magasabb osztályba jut, az eddigi osztályban pedig az új osztály kezdőfizetésénél magasabb fizetést kap, az esetben egyszerre belép a szolgálati idővel elért magasabb fizetésnek megfelelő szolgálati idő szerinti első osztályba. Együttal beszámíttatik neki a megszoigált fizetéssel elért (3 évnél nem több) szolgálati idő az új osztályba való előléptetésnél. A szolgálati idő egyenlő beszámítása akkor történik, a midőn az eddig élvezett fizetés, az új fizetési osztály szerinti kezdőfizetéssel egyenlő. Ha a már élvezett fizetésnek megfelelő fizetés az új osztályozás szerint nincs, akkor a tisztviselő azonnal fellép az új osztály magasabb, közelebbi fokozatába, a melyben addig marad, a mennyi idő előrelátva van arra, hogy előléphessen. Ha valamely tisztviselő időlegesen kizárattott az előmenetelből, ennek magasabb osztályba való előléptetése a király elhatározásától függ.

A tisztviselő más állásra, ha csak azt maga nem kéri, csak úgy helyezhető át, ha az átköltözési költséget megkapja és teljes illetményeit az új állásban is élvezi. Átköltözési költség nélkül csak fegyelmi uton helyezhető át a tisztviselő.

Az *előléptetés* meg nem vonható attól, a ki ellen panasz nem fordult elő. A mellőzött tisztviselőnek joga van panaszait a magasabb hatóságánál előadni. Ha kiderül, hogy a mellőzött tisztviselőtől az időleges pótlék alaptalanul vonatott meg, ez esetben az utólag folyóvá teendő.

A fizetések *kiszolgáltatására* nézve a javaslat elfogadta a német gyakorlatot, mely szerint azok évnegyedenként előre adatnak ki, miután ezáltal nemcsak nagyban megkönnyítettik a számvevőségi és pénztári szolgálat, de a tisztviselők is szabadabban rendelkezhetnek az így nyert nagyobb összeggel.

A tisztviselők kapnak *természetbeni- és bérlakást*. A bérlakások oly helyeken vannak, a hol kevés a magánlakás, de a tisztviselő nem köteles ezeket elfogadni.

A természetbeni lakást a tisztviselő köteles elfoglalni. Az erre vonatkozó részletes szabályok a javaslatban pontosan körül vannak írva.

A nyugdíjazás történhet az illető beleegyezésével, vagy akarata ellen. Kérheti a nyugdíjazást mindenki, ha 65 éves, vagy igazolt betegség indokából és ha 40 évi szolgálata van. Akarata ellen nyugdíjazható: ha 65 éves, ha munkakép-telen, vagy ha hivatalviselésre a hatóság őt képtelennek nyilvánítja.

Az ugynevezett pragmatikai tisztviselő nyugdíja tesz ez idő szerint: a szolgálat első évtizedében $\frac{7}{10}$ -et, a második évtizedben $\frac{8}{10}$ -et, a harmadik évtizedbe való belépésnél $\frac{9}{10}$ -ét a pragmatikai fizetésnek. A javaslat szerint a nyugdíj tenne: az első évtizedben 35%-ot, ezen-tul 11 évi szolgálat után 37, 15 év után 45, 20 év után 55, 25 év után 60, 30 év után 65 és 35 év után 70%. A 40-ik szolgálati évben eléri a legmagasabbat: 75%-ot.

Az özvegyek és árvák, ha a családfő elhal, $\frac{1}{4}$ évi fizetést kapnak. Az elhunyt rokonai és gondozói is kapják ezt. Az özvegyi nyugdíj a férj nyugdíjának 40% át teszi. Ha az özvegy férjhez megy, végkielégítést kaphat (nyug-díjának ötszörösét). Az árva kapja az özvegyi nyugdíj $\frac{2}{10}$ -ét, ha az anya elhalt, akkor, ha egy árva van, kap $\frac{4}{10}$ -ét, ha két árva van $\frac{7}{10}$ -ét, ha három van, mindegyik $\frac{3}{10}$ -ét az özvegyi nyugdíjnak. Oly házasság után, melyet nyug-díjazott tisztviselő köt, özvegy és árvák semmiféle nyugdíj-igényt nem támaszthatnak. Az árvák ellátása megszűnik, ha a 18-ik évbe lépnek, vagy ha házasságot kötnek. Ha az özvegy fiatalabb 15—25 évnél, akkor ellátása $\frac{1}{20}$ -dal lesz rövidítve. Öt évi házasság után a rövidített nyugdíj $\frac{1}{10}$ -del emelkedik. A legkisebb özvegyi nyugdíj 300 márká-

A fegyelmi eljárásra vonatkozó rész épen nem felel meg a mai kor szellemének. A fegyelmi büntetés nemei: rendbüntetés, fegyelmi büntetés. A fegyelmi eljárás hasonló ahhoz, mely a bírák és a bírósági tisztviselők részére áll fenn. Felfüggesztés esetén a tisztviselő fizetésének $\frac{1}{3}$ -át kapja. A fegyelmi eljárás költségeit a tisztviselő fizeti.

A ministerek állását szabályozó 1848. évi törvényt a javaslat továbbra is fentartja. Az állami számvevőszék, az országgyűlés, a közigazg. bíróság és a biztosítási-kamara tisztviselői, a bírák, stb. részére külön szabályzatok intéz-kednek.

A törvény 1909. évi január 1-én lép életbe.

Érdekes a javaslatnak az a része, a mely kimondja: melyik tisztviselő mikor tekintetik véglegesnek. Így a bírák, a közigazgatási bíróság tagjai, az állami számvevő-szék, valamint az országos biztosító-hivatal tisztviselői már első kinevezésük alkalmával véglegeseknek tekintetnek. Minden más tisztviselő (és ezek a javaslatban cím szerint meg is vannak nevezve) csak 3 évi szolgálat után lesz véglegesítve.

Sajnáljuk, hogy a fizetések mérvére nézve semmiféle adatot nem találunk a «Münchener Zeitung» közlésében, a mely jelen ismertetésünk alapjául szolgált.

A pragmatika-javaslatához részletes indokolás van csatolva. E szerint a bajor kormány az volt a célja, hogy a tisztviselők szolgálati szabályzatát képező 1818. évi és 1894. évi királyi rendelet és elhatározás, mely csak is a fizetésekről szól, most már olyképp módosítsassék, hogy különösen a fegyelmi eljárással az kiegészíttessék. Sajnos, magára a fegyelmi eljárásra nézve a «Münchener Zeitung», a melyből jelen adatainkat merítettük, semmiféle tájékoz-tatást nem ad. De célja volt a kormánynak az is, hogy a tisztviselők szolgálati viszonyai egységes alapon legyenek

meghatározva úgy, a mint az történt az 1873-iki és 1907. évi birodalmi törvénnyel a német birodalmi tisztviselőkre, továbbá az 1907. évi törvénnyel a württembergi állami tisztviselőkre és az 1888. évi törvénnyel a badeni tiszt-viselőkre nézve.

Az 1—2. §. meghatározza a korlátokat, a melyen belül a törvény a tisztviselőkre kihat. A tisztviselői minősítést két feltételhez köti. Az első, hogy az állammal szemben a szolgálati viszony létesüljön; a második: hogy vagy a király, vagy az ezáltal meghatalmazott hatóság által erre vonatkozó elhatározás adassék ki. Egyének, a kik tör-vényes szabályok alapján hivatali működésre vannak ugyan kötelezve, de a kikre csak egyes hivatali munkák végzése lesz bizva, a nélkül, hogy ezáltal az állammal szemben formális szolgálati viszonyba lépnének, nem tekinthetők szorosán vett tisztviselőknél és reájuk jelen törvény nem vonatkozik. Így például az esküdtek, választási bizottsági tagok stb. nem tisztviselői az államnak.

A tisztviselői kinevezés főfeltételei: hogy birodalmi honos legyen, hogy a 21 életévet elérte legyen és hogy katonai kötelezettségének eleget tett legyen.

Az Osztrák-magyar tisztviselő-egylet.

Előttünk fekszik az osztrák-magyar első általános tisztviselő-egylet múlt évi működéséről szóló jelentés. Beillik egy vaskos kötetnek is. Számai pedig bámulatba ejtik az olvasót. Az ember el sem hiszi, hogy egy tisztviselő-egylet ily széles téren fejtsse ki áldásos működését. A magyar-orosz tagcsoportokra vonatkozó adatokat a következőkben adjuk:

1. *A besztercebányai takaré- és előlegtársulat*, alakult 1869-ben. Tagjainak száma 37. Kamatláb 8%. Elnök: Dillnberger Jenő pénzügyi számellenőr.

2. *Brassó*. Fennáll 1867 óta. Most 231 tagja van. Kamatláb 7%. Elnök: Kopanitsch Ödön nyug. posta-táviráda főnök.

3. *Budapest, bánya- és erdészeti tiszti takaré- és előlegtársulata*. Működik 1876 óta. Tagjainak száma 5737. Tehát hazánkban a legnagyobb. Az is igaz, a legszebben vezetett egylet, a melynek a tisztviselői hitelügyek szaná-lása körül elévülhetlen nagy érdemei vannak. Kamatláb $6\frac{1}{2}$ %. Elnök: Gabrovitz Ede pénzügyministeri osztály-tanácsos.

4. *Budapest*. Pesti társulat. Fennáll 1872 óta. 2364 tagja van. Szintén szolid alapon dolgozik. Kamatláb $6\frac{1}{2}$ %. Elnöke: Koós Ottó nyug. zálogházi igazgató.

5. *Dés*. 1899-ben alakult. Csak 83 tagja van. Kamatláb 7%. Elnök: Reisch Antal pénzügyi fogalmazó.

6. *Karánsebes*. Fennáll 1870 óta. Tagjainak száma 120. Kamatláb 5—7—8%. Elnök: Popp Pál.

7. *Kassa*. Alakult 1869-ben. 142 tagja van. Kamatláb 6—7%. Elnök: Görög Gyula tanár.

8. *Nagybecskerek*. Fennáll 1887 óta. Tagjainak száma: 285. Kamatláb: 6—8%. Elnök: Rigó István.

9. *Nagyszében*. A nagyobbak közé tartozik. Alakult 1866-ban és most 1076 taggal bír. Kamatláb: 7%. Elnöke: Thalmann Gusztáv.

10. *Orsova*. 1870 óta működik, 50 taggal. Kamatláb 6—8%. Elnöke: Weissl Ödön.

11. *Pancsova*. Alakult 1878-ban. 380 taggal bír. Kamatláb 7—8%. Elnök: Martin E.

12. *Pozsony*. Egyike a legjobban vezetetteknek. 1864 óta működik. Most 606 tagja van. Kamatláb 6%. Elnök: Beck Vilmos m. kir. anyakönyvvezető.

13. *Szeged*. 1872-ben alakult. Tagjainak száma: 398. Kamatláb $6\frac{1}{2}$ —8%. Elnök: Palesco Ottmár.

14. *Temesvár*. A nagyobbak közé tartozik, 2330 taggal. Alakult 1870-ben. Kamatláb $7\frac{1}{2}$ %. Elnök: Kovács Ferenc pénzügyi tanácsos.

Hogy mily áldásos működést fejt ki az egylet a jótékonyág terén, ezt következő számok igazolják: kiadott az elmúlt évben segélyekre: 28 ezer koronát; gyógyszersegélyekre 17 ezer koronát; tansegélyekre 35 ezer 500 koronát; egyebekre 10,000 koronát. Az egylet fennállása óta kiadott segélyekre 541 ezer koronát; gyógyszersegélyekre 505 ezer koronát; tansegélyekre 660 ezer koronát; és különféle segélyekre 187 ezer koronát. A mi pedig az egylet életbiztosítási osztályát illeti, ennek működését leginkább jelzi az a körülmény, hogy az elmúlt évben biztosítási összeg fejében 5 millió 638 ezer koronát fizetett ki. Az egylet fennállása óta fizetett ily címen 88 millió 840 ezer koronát.

A mi körünkben.

Tudvelevő dolog, hogy az Országos Egyesület bizottságot küldött ki a tisztviselői hitelkérdés tanulmányozására. Ez a bizottság, ha jól tudjuk, *Ballai Lajos dr.* ministeri tanácsos elnöklete alatt abban állapodott meg, hogy egy tisztviselői hitelintézetet kell létesíteni, a melynek alap-tőkéhez a kormány 1—2 millióval járulna hozzá és melynek többnemű kedvezményt nyújtana. Az erre vonatkozó javaslatot Fejér Vilmos államnyomdai osztályvezető dolgozta ki és az rövid uton át is lett adva a kormány-előnöknek.

Annak idején az a hír kelt szárnyra, hogy a pénzügyi kormány ezt a javaslatot tanulmányozni fogja és ennek tárgyalására meghívja majd az Országos Egyesületet is.

Azóta mit sem hallottunk. Ugy látszik, elfeledkeztek arról, hogy ez a kérdés még ma is aktualis és megoldása sürgős szükség. Egyik-másik tisztviselőtársunk fel is szólalt azóta lapunkban, de mindannyi más-más uton kívánja a kérdést megoldani. Miután pedig nekünk kötelességünk a fel-felmerülő nézeteket nyilvánosságra hozni, még akkor is, ha azok a mi álláspontunkkal nem mindenben egyeznek, ismertetni kívánjuk *Szathmáry Sándor* sepsiszentgyörgyi pénzügyi fogalmazó kartársunknak egy *«Állami tisztviselői hitel- és segélyegylet»* létesítésére vonatkozó, a szegedi congressuson Benedek Sándornak átadott javaslatát.

A tervezet, mint azt Szathmáry maga írja, a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóság tisztikara megbízásából lett kidolgozva és célja az, hogy állittassék fel egy tisztviselői hitelintézet, a melynek feladata lesz a tisztviselők hiteligényeit kielégíteni.

A létesítendő hitel- és segélyegyletnek hivatalból minden állami tisztviselő tagja lenne. Az állam az egylet tőkéjéhez egyszersmindenkorra 10 millió koronával járulna, azonkívül pedig évente annyi koronával, a hány tényleges szolgálatban álló tisztviselő létezik. Az egylet a 10 milliót 20 év elteltével visszafizeti.

A tagok fizetnék a többi gyarapítására fizetésük 0,5%-át, ha fizetésük nem több 1500 koronánál; ezenfelül 2000 koronáig 1%-ot; 2000—3000 koronáig $1\frac{1}{2}$ %-ot; 4000-tól 5000 koronáig 2%-ot, ezen felüli fizetés után 3%-ot. Ezen összegek a fizetésből vonathatók le.

Egy-egy tag elhalálása esetén minden 100 korona fizetés után fizetnek a tagok 1 fillért.

Már az eddig ismertett pontokból is kitűnik, hogy a tervezet oly terheket ró a tagokra, illetve minden egyes állami alkalmazottra, a melyet a mai illetmények és a mai

lragasági viszonyok mellett egyikünk sem bírna el. Ez nem jelentené a tisztviselők anyagi viszonyainak rendezését, hanem újabb terhekké ezeknek teljes tönkretételét.

A tervezet továbbá kimondja, hogy ha az egyleti tag, törvényes örökös nélkül elhal, az általa befizetett tőke az egylet javára esik. Az állam által kiszabott rendbirságok és fegyelmi pénzbüntetések szintén az egylet javára esnek.

A fizetés letiltására nézve különbséget tesz a fogalmazási és más tisztviselők között, a mit természetesen senki törvénybe nem íratna. A tagok csak akkor kaphatnak hitelt, ha 5 év óta tagok és 60 évesnél nem idősebbek. Ekkor is csak évi fizetésének kétszeresére tarthat igényt. Nagyobb kölcsön csak jelzálogra adható. A kölcsön után mindenki 3%-ot fizetne, valamint a létesítendő biztosítási alaphoz $\frac{1}{2}$ %-ot.

A tervezet többi része szól a létesítendő tartalék-alapról, az állami hozzájárulás visszatérítéséről stb. Annyi bizonyos, hogy a javaslat sok jóakarattal van megírva, de írója nem számolt mindazokkal a körülményekkel, a melyek egy tisztviselői hitelintézet létesítésénél okvetlenül figyelembe veendő. Már maga az a feltevés, hogy az állam 10 milliót adjon ilyen célra, tulló a lehetőség határán. 1—2 millióra számíthatnánk esetleg. De 10 milliót nem fog adni egy kormány sem. A másik nagy hibája a javaslatnak, hogy nagy terhet ró a tisztviselőkre és ezzel szemben a hitel igénybevétel 5 évi tagsághoz köti. Az ilyen segedelem igazán nem sokat érne, eltekintve attól, hogy a kölcsön-összeg maximális mértéke oly szűkre van szabva, a mely lehetetlenné tenné a bajok igazi és radikális orvoslását. Hiszen olyan egyletünk ma is van, nem egy, a mely a legnagyobb biztosításokra sem ad pénzt, mert — nem mer adni, vagy mert oly ügyetlenül vannak az alapszabályai megírva, hogy épen akkor nem segíthet a segítségre szoruló tisztviselőinek, a midőn arra legtöbb szükség van. Aztán a kölcsön visszafizetése is terhes. Tessék csak meghallgatni. A kamatokon kívül a kölcsönből évente visszafizetendő 2400 kor. fizetésű tisztviselőnél a fizetés 10%-a, 2400—3200 kor. fizetéssel, ennek 12%-a, 3200—4800 koronát 15%, 4800—6000 koronánál 20%, 6000 koronán felül 25%.

Ismertettük a benyújtott tervezetet, de kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy azt úgy, a mint ma megszerkesztve van, semmiféle kormány nem tenné magáévá. Nem is ez az útja a bajokból való kibontakozásnak. Ha már kell hitelegylet, akkor a meglévő tőkájének felhasználásával kell ilyen egyletet teremteni. De akkor is más alapon.

Nekünk ebben a kérdésben egy megállapodott álláspontunk van. Nincs okunk azt elhallgatni és így felhasználjuk az alkalmat, hogy véleményünket elmondjuk.

Ha egyáltalában létesítünk tisztviselői hitelintézetet, ezt csak is *a jelenleg fennálló* ilyenemű egyesületek keretében, ezek összeolvasztásával, vagy egyikének-másikának az átalakításával lehet létesíteni.

Ma a vezetőszerpepet az Osztrák-magyar tisztviselőegylet bányászati és erdészeti tisztikarának és előleg-társulata vezeti. Nemcsak a rendelkezésére álló tőke nagyságánál fogva, hanem azon humanus szempontoknál fogva is, melyet eme egylet igazgatósága, a kölcsönök engedélyezésénél alkalmaz.

Ha ez az egylet venné át a vezérszerpepet, a kérdés már ezzel is félig meg volna oldva. Ha pedig az állam csak mintegy 2—4 millió korona üzleti forgó tőkét bocsátana az egyesület rendelkezésére egyrészt, másrészt pedig a hazánkban ez idő szerint működő hasonló egyletek

a mai bányászati beolvadnának: már is oly eredményt értünk volna el, a mely csak jótékony hatással volna a tisztviselői hitelügyek szerencsés megoldására.

De szükséges volna még, hogy a kormány egyik kedvezményekkel is lássa el ezt az intézetet. Így adjon neki adómentességet. Tegye lehetővé, hogy a törvényes letiltás költséges procedurája helyett, az egyet egyszerű hivatalos levele alapján történjen a felvett kölcsönök hivatalos nem való előjegyzése és a végrehajtási törvény is ebben az értelemben legyen módosítva. Mondja továbbá ki ugyanezen törvény, hogy a tisztviselő lakbéré, családi ház építésére letiltható stb.

Ha mindezek a kérdések, ebben az alakban szerencsésen megoldva lesznek, a töke-gyűjtés is könnyebb lesz, mert minden állami tisztviselő, a kinek kis tőkéje van, szívesen fogja azt, az állam által is támogatott hitelintézet rendelkezésre bocsátani. Mert az tény, hogy vannak sorainkban szülőiktől örökölt, vagy házasság útján szerzett tőkével rendelkező, tehát jó sorsban élő tisztviselő-társaink, a kik szívesen jegyeznének egy-egy részjegyet, vagy részvényt, ha meggyőzőnek őket arról, hogy pénzük biztos helyen van és az állam legfőbb felügyeleti joga ezen biztonságot elég kezesség. Aztán az a töke sem megvetendő, a mely a nyugdíjazások révén folya be ilyen intézetbe. Csak akarni és tudni kellene a dolgot megkezdni.

De a míg a kormány ebben a kérdésben álláspontot nem foglal el, addig mi hiába tervezünk és ok nélkül cikkezünk. Mert az állam támogatása és erkölcsi, anyagi hozzájárulása nélkül egy tapottat sem haladhatunk előre ebben a kérdésben. Azért kellene most már komolyan megkérdezni a miniszterelnököt: akar-e egyáltalában ebben a kérdésben velünk szóba állani és mi tulajdonképen a szándéka, hogy ez a kérdés végre-valahára megoldassék!

Egyesületi élet.

× *A Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete* Eszterházy-utcai palotájában f. hó 25-én este fényes bankettet tartottak *Pecháta Endre* curiai bíró, a casinónak 10 éven át volt alelnöke tiszteletére. Pecháta ugyanis, előrehaladott korára való tekintettel, lemondott az alelnöki állásról és helyére a közgyűlés *Szükováthy István* állami számvevőszéki tanácsost, a Nyugdíjpótló Egyesület derék elnökét, Országos Egyesületünk választmányi tagját választotta. A bankett tehát a bucsuzó alelnöknek szólott, de rész jutott az ünnepeltetésből az új alelnöknek is. Az asztalfőn *Pecháta Endre* ült, a két alelnök: *Kostka Antal dr.* miniszeri tanácsos, jogügyigazgató és *Szükováthy István* áll. számvevőszéki tanácsos között. Az első felköszöntőt *Kostka Antal dr.*, az Egyesület aranyszáju alelnöke mondotta. Szépen megkonstruált, szónoki lendülettel előadott, megkapó hasonlatokban gazdag beszéd volt az, a mely mindvégig lekötötte a jelenlevők figyelmét. Méltatta a távozó alelnök érdemeit és ecsetelte azt a szeretetet és nagyra-becsülést, a melylyel 10 éves működése alatt a casinó minden tagja az ünnepeltet körülvette. Óriási éljenzés zúgott végig a nagy termen, a melyből rész jutott az ünnepeltnek és a szónoknak egyaránt. Ezután *Festetics Géza gróf*, a casinó igazgatója éltette az ünnepeltet, a casinó tisztikara nevében. *Koós Ottó* kir. tanácsos, nyugalmazott zálogházi igazgató, az Egyesület aranyszáju alelnökére: *Kostka Antal dr.*-ra üríti poharát, a kinek az Egyesület fel-lendítése körül elévülhetlen érdemei vannak. Az elhangzott éljenzés után *Pecháta Endre* emelkedett fel szólásra. Szerényen elhárította a reá szórt elismerő szavakat. A mit tett, az köte-

lessége volt. A kötelességteljesítés magában nem érdem. Éltette utódját: *Szükováthy Istvánt*, a kiből felismerte a cselekvőképességet és a törekvést arra nézve, hogy az egyesület hajóját a biztos révpárt felé vezesse. *Szükováthy* néhány keresetlen szóban köszöni az előlegezett bizalmat és a casinóban alakult ellenzék egyik agilis tagjára üríti poharát. *Bossányi*, a casinó ügyésze, a ki ismeretes arról, hogy zamatos magyarsággal szokta beszédjét megkonstruálni, az Egyesület elnökére, *Rakovszky Istvánra* ürítette poharát. A társaság sokáig maradt együtt.

× *Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete Arad-vidéki Köre* folyó hó 26-án tartotta évi rendes közgyűlését *Kosinszky Viktor* országos szőlőszeti főfelügyelő elnöklete alatt. A közgyűlési tárgysorozat legfontosabb része az elnökválasztás lett volna, mert *Kosinszky Viktor*, a ki legközelebb Budapestre helyezi át állandó tartózkodási helyét, ezen oknál fogva az elnöki állásról lemondott. Ámde a választmány nem tudott ebbe belenyugodni, hanem kérte az elnököt, maradjon továbbra is a kör élén. *Kosinszky* nem tudott a kérés elől kitérni és engedve a közöshajnak, visszavonta lemondását. A közgyűlési tárgysorozat ezen pontja tehát tárgytalanná vált. Az üresedésben levő alelnöki állásra, mint halljuk, *Jánosy Győző* jóságfelügyelőt választották. Bejött a választmányba *Bókay Dezső* állattenyésztési felügyelő és *Botka István* p. ü. titkár.

VEGYES.

* **Negyven évi szolgálat.** Tudvalevő dolog, hogy különösen a pénzügyi tárcánál, de más miniszteriumokban is, vajmi gyakori az eset, hogy 40—45 évi szolgálattal bíró, vezetőállásban levő tisztviselők, minden alapos ok nélkül és csak azért, mert az illetők görcsösen ragaszkodnak állásukhoz, meghagyatnak szolgálatukban, habár nem sok tudomány kell ahhoz, hogy valaki belássa, miként olyan vasszervezetű ember nincsen sorainkban, a ki 40—45 évi tisztességes munkálkodás után a nyugalmazatásra meg ne érett volna. Ausztriában a szolgálati időt már 35-re szállították le. Mi is sürgettük a szegedi congressuson. És ezzel szemben mit látunk? Azt, hogy előregedett, tehetetlen, munkára már képtelen tisztviselők még mindig elállják a fiatal generációnak az útját és nincs senki, a ki ezt az egészségtelen állapotot orvosolná. E miatt nem egy felszólalás jelent meg lapunkban, sürgetve, hogy minden tisztviselő, a ki szolgálatának 40-ik esztendejét és életkorának 65-ik évét elérte, akarata ellenére is nyugdíjaztassék. Tessék csak megnézni az ugynevezett *«rangsorozati névjegyzéket»*; az minden állításnál ékezebben és világosabban beszél. Egész hosszú sora a neveknek, a kiknek tulajdonosai mind tovább szolgálnak 40 évnél. A pénzügy-miniszterium vezető-köréi, ugy látszik, szintén kezdik sokallani ezt a türehtelen állapotot és mint halljuk, több vezető-állásban levő tisztviselő felszólalást kapott aziránt, hogy nyugdíjaztatása iránt nyujtsa be kérvényét. Így is van ez helyesen. Hiszen ha a f. év végével minden egyes, 40 évet szolgált tisztviselőt, nyugdíjaznának, a statusrendezés kérdése egy csapással és jó nagy részben el volna intézve. És el volna intézve a rendes budget minden megterhelése nélkül, de öröme a fiatal, munkabíró, vezető-állásra termett és megérett tisztviselőknek. És ebben a tekintetben nagy felelősség hárul a miniszteriumok főosztályai élén álló főtisztviselőkre. Az ő kötelességük volna miniszterüket felvilágosítani aziránt, hogy fontos és exponált állások élén előregedett, alkotásra és sikeres munkára képtelen egyéneket nem lehet megtűrni. Kárára van az állami adminisztráció-

nak és kárára a tisztviselő-karnak, a mely amugy is folyton panaszkodik az előmeneteli viszonyok rosszóságán. Az ő kötelességük volna ezt a türethetetlen helyzetet megváltoztatni és ezáltal a régi, a német-cseh korból reánk száradt rendszert végkép kipusztítani. Indokolni tán nem kell ezt a kívánságát a tisztviselő-karnak. Az öreg ember szelleme elveszíti a rugékonyságot, az elevenséget, a mely nélkül hivatalt vezetni, a fiatal generatiót jó példával oktatni és felnevelni nem lehet. A vén ember rendszerint hallgat a besugókra és mások gyámolítására szorulva, olyan befolyásoknak enged tért, a melyek mindenre lehetnek alkalmasak, csak arra nem, hogy a hivatalban az ambíciót fejlesszék, vagy a testületi szellemet ápolják. Ezernyi példát tudnánk erről elmondani. Erre a kérdésre egyébként még visszatérünk, habár tudjuk, hogy hangyabolyba dugjuk ezzel kezeinket. Lesz egy-egy újabb ellenségünk, de lesz olyan kollegánk és olvasónk is, még pedig a tulnyomó nagy többség, a kik a mi oldalunk mellé fognak állani és nekünk adnak igazat.

* **A minősítés** kérdésében irt és lapunk legutóbbi számában közzétett közleményünk nagy feltűnést keltett a pénzügyi számvevőségi tisztviselők körében. Egyetlen egy hang sem emelkedett az eltévelyedett számvevőségi főnök védelmére, sőt a legutóbb hozzánk beérkezett leleplezések oly tényeket sorolnak fel, a melyek a képet, melyet közleményünkkel hűen rajzolni igyekeztünk, még sötétebbé, még rutabbá teszik. A tisztességükben és tisztviselői önértékükben orvul megtámadott és megsértett tisztviselők, a főnöki önkénynek általunk már vázolt kirohanásai ellen védelmet kerestek most már ott, a hol bizonyára megtalálják az igazságot. A pénzügyministerium számvevőségi igazgatója mint az igazság rendithetetlen öre ismeretes. Az ő nemes szive és igazságszeretete bizonyára meg fogja találni a kellemetlen eset megoldásának kulcsát. A megsértett tisztviselők bizalommal várhatják e helyről ügyüknek igazságos elbírálását, a mire mi kérjük is őket. Aziránt tisztában vagyunk, hogy ha a számvevőségi igazgató a vizsgálatot megindítja, ennek egyedüli eredménye csak az lehet, hogy a vezető-helyre alkalmatlannak bizonyult számtanácsost egyszerűen elvonják állásából, a megbántott tisztviselőknek pedig elégtételt fognak adni. Hogy a dolgok állását kézzelfoghatóan is megvilágítsuk, meg kell jegyeznünk, hogy az elmúlt év folyamán Sólyom Jenő pénzügyi főtanácsos helyszíni vizsgálatot tartott ugyan annál a számvevőségnél, a melyről most szó van. És *Sólyom Jenő*, a ki pedig nem szokta osztogatni az elismerést ott, a hol arra valaki érdemeket nem szerzett, a legmelegebb elismeréssel adózott akkor a számvevőség minden egyes tisztviselőjével szemben. Hát a mi jó és elismerésre méltó volt a Sólyom Jenő szemében, hogy válhatott az megrovásra méltóvá egy rövid pár hónap alatt olyan főnök előtt, a kinek halvány fogalma sincs arról, hogy mi egy főnöknek a hivatása, a feladata. Érdekessé teszi a helyzetet az a körülmény, hogy két helyről is kaptunk újabb panasz-sorokat, a melyekből az tűnik ki, hogy azok az állapotok, a melyekről mi szólottunk, más helyen is fennállanak. És itt eszünkbe jut a kormányelnöknek a számvevőségek küldöttsége előtt tett nyilatkozata. Önkénytelenül kérdezzük: vajjon nem-e azokra a hivatalvezetőkre célzott a minisiterelnök, a kik egy-egy hivatal élén állva, viseletükkel, részrehajló eljárásukkal, durva bánásmódjukkal megölik a tisztviselőkben az ambíciót, az önértéket, a munkára való kedvet!... Gyakoribb helyszíni vizsgálatokra volna szükség, a melyeknek során sok-sok bajnak lehetne forrására

akadni. Bizalommal kérjük a számvevőségi igazgatót, tegye lehetővé, hogy a felizgatott kedélyek, az ügy minél gyorsabb elintézése által, mielőbb lecsillapittassanak. Az ő tántoríthatlan igazságszeretetében bizik mindenki és biznak azok is, a kik sorsukat ezuttal is az ő kezébe teszik le.

* **A posta-távirda köréből.** Panasz-sorokat kaptunk egy m. kir. posta-távirda főtisztól. A felszólalás abban a panaszban csucosodik ki, hogy az intéző körök, valahányszor a posta-távirda kezelési szakmában az érettséghez kötött *magasabb* tisztviselői állásokban üresedés áll be, ezeket rendszerint az igazgatási tisztviselőkkel töltik be. Ez az állítás, így, a maga száraz mivoltában, ha igaz és a tényeknek megfelel, oly sérelem az illető tisztviselőkre nézve, a mely sérelmet meg kell orvosolni. De mert nem szeretünk *állítani* olyasvalamit, a mit *bizonyítani* nem tudunk és mert képtelenségnek tűnt fel előttünk, hogy a posta-intézmény élén állók ilyen panaszra okot szolgáltatassanak, elővettük az 1907. évi költségvetést és a «Posta-Távirda Rend. Tárát». Bizonyítsanak a tények. És ezek a tények azt igazolják, hogy a kezelési szolgálatban üresedésbe jött, magasabb állások 1907 folyamán kizárólag a kezelésiek által töltettek be nemcsak, de az alsóbb állásokban a végrehajtás épen az ő javukra dőlt el. Félre tennők a felszólalást a nélkül, hogy azt meg is említenők. De az állítás nem magában álló. Hallottuk ezt a panaszt másutt is és máskor is hangoztatni. Hát leszámolni kívánunk vele egyszersmindenkorra számokkal, megcáfolhatatlan tényekkel. Az 1907. évi költségvetéssel az érettségit tett kezelési és pénztári személyzet kapott: 3 főfelügyelői állást (VII. fiz. oszt.), 13 felügyelői (VIII.), 4 főtiszt (IX.) és 130 tiszt (X.) állást. Ezzel szemben a P. T. Rend. Tárában 1907. évi dec. 31-éig megjelent személyzeti közlemények szerint 1907. év folyamán: 1) a VII. fiz. oszt. főfelügyelő nyugdíjaztatott 2, ehhez az 1907. évi szaporodást: 3, volt üres állás 5; — tényleg kineveztetett és pedig a kezelési szolgálatban: 5. 2) a VIII. fizetési osztályban felügyelő elhalt 6, nyugdíjaztatott 9, 1907. évi szaporítás 13, főfelügyelő lett 5 = tehát üresedés volt 33. Ugyancsak a kezelési szolgálatban kineveztetett 32, e szerint egy állás üresedésben maradt. 3) a IX. fiz. osztályban főtiszt meghalt 17, nyugdíjaztatott: 20, 1907. évi szaporítás 4, felügyelő lett 32 = üresedés volt tehát 73. A kezelési szolgálatban kineveztetett főtiszt 57, kezelési tisztviselő kineveztetett segédtitkárrá 16 = 73. 4) a X. fiz. osztályban tiszt meghalt: 14, nyugdíjaztatott 7, lemondott 4, elbocsátatott 3, 1907. évi szaporodás 130, a IX-be kineveztetett 73 = üresedés volt tehát 231. A kezelési szolgálatba kineveztetett tiszt 228 és így üresedésben maradt: 3. Tekintsük már most az igazgatási és műszaki szolgálatot. A beosztottakkal együtt az 1907. évi költségvetés itt, az elnök-igazgatón kívül, a következő állásokat rendszeresítette:

	1907. rendszere-sítve állás	Tényleg állás betöltve 1907 végén	Marad a beosztottakra
az V. fiz. osztályban	2	2	—
a VI. „ „	16	16	—
a VII. „ „	42	39	3
a VIII. „ „	78	48	29
a IX. „ „	126	71	42
a X. „ „	139	58	46

Avezérigazgatóságnál nyert adatok szerint tényleg beosztva volt a VII-ben 3, a VIII-ban 29, a IX-ben 42 és a X-ben 46. Vagyis kevesebb volt beosztva: a VIII-ban 1, a IX-ben 13, a X-ben 5 állás és ezek az állások, a költségvetési összlétszám teljes betöltése mellett a kezelési szolgálat, illetve az érettségit tett kezelési tisztviselők javára estek. Ez az

igazság. Minden más állítás vagy tévedés, vagy rosszakaratu combinatio.

* **Szolgálati jubileum.** *Zsák Hugó*, földmivvelésügyi ministeri osztálytanácsos, a magyar vízi mérnöki karnak nagyérdemű tagja, most töltötte be állami szolgálatának negyvenedik évét. Ez alkalomból kartársai és tisztelői meleg ovációban részesítették. Az üdvözlő beszédet *Pompéry Elemér* szabadalmi bíró tartotta és a jubiléumnak szép ezüst lapot nyújtottak át emlékül. *Zsák Hugó* meghatva mondott köszönetet a szívélyes rokonszenv és barátság megnyilvánulásáért. A jubiléum tiszteletére ünnepi lakoma volt.

* **A tiszti biztosítékok** ügye még mindég napirenden van. A tisztviselőknek keservesen nélkülözött fillérei még mindég ott hevernek az állampénztárban, mintha azokra a szegény tisztviselőknek szüksége sem volna. Napról-napra kapjuk a keserű panaszokat és őszintén megvallva, kimerültünk a biztatgatásban. Nincs már bátorságunk kartársainkat türelemre inteni, mert olvasva a sok keserű panaszt, mi is már idegessé kezdünk lenni. És ilyenkor eszünkbe jut a mi derék barátunknak: *Futó Ferencnek* a cikke, a mely lapunk legutóbbi számában jelent meg. Látjuk és tapasztaljuk napról-napra, hogy *Futó* jól ismeri a mi viszonyainkat. Hiszen minden nap igazolja, hogy az a kérdés, a mely egyszer a kormány előtt fekszik, a mennyiben az valamely tisztviselői-kérdésre vonatkozik, el van temetve örökre. Így vagyunk a tiszti biztosítékkal, így vagyunk a tisztviselői hitelkérdéssel, a lakáspénzek felemelésével, a szolgálati pragmatikával, a nyugdíj revíziójával, a *Benedek Sándor*-féle önadóztatási alap tervezetével és azzal a kérelemmel, mely oda irányult, hogy az Országos Egyesület tagjai, a tagok illetményeiből hivatalból vonassanak le. Nem új dolgot kértünk, hiszen a vasutasoknál ez már több mint 30 éve, hogy így történik. Szóval: nincs egyetlen egy memorandumunk, a melyre eddig csak választ is kaptunk volna. És mert hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy a mi panaszaink nem birnak abba a szédítő magasságba felhatolni, a melyen a kormány működik, egy pillanatig sem kételkedünk, hogy a *Futó Ferenc* jogosult kívánságáról sem vettek tudomást azok, a kiknek hazafiúi és államférfiu kötelességük volna a tisztviselői érdekeket képviselő sajtót figyelemmel kísérni. Visszatérve a tiszti biztosítéokra, újból kérjük a pénzügyi kormányt, teljesítse végre-valahára a szegény tisztviselők kívánságát és folyósítsa a még benlevő biztosítékokat. Sok tisztviselő-család várva-várja ezt, mert az így kézhez jutott összeggel némileg rendezni tudja anyagi viszonyait. A sok-sok baj között, az ilyen uton jelentkező jóakarát is jöleső hatással volna a tisztviselőkarra.

* **A tisztviselők lakáspénze.** Örvendetesnek mondható a brassói magyar választók azon határozata, a melyet egy legutóbbi gyűlésükön hoztak. Örvendetesnek annyiban, mert ez a határozat újabb bizonyítéka annak, hogy a magyar állami tisztviselők érdekei ma már egybeforrottak a polgárok érdekeivel és hogy ezt a tényt maguk a polgárok is felismerték. Így kell ennek lenni, mert különben Nagyvárad, Zombor és több más vidéki város nem foglalt volna állást a mellett, hogy az állami tisztviselők lakáspénze a mai drága lakásviszonyoknak megfelelően felemeltesék. A brassói polgárok *Zakariás János* orsz. képviselő elnöklete alatt tartott ülése ugyanezzel a kérdéssel foglalkozott, kimondva, hogy az állami tisztviselők lakáspénzének felemelését, valamint a nyugdíjtörvény revízióját elkerülhetlen szükségesnek tartja. Ez iránt a kormányhoz feliratot intéznek. És itt önkénytelenül felmerül a kérdés: vajjon nem volna-e kívánatos, ha az Országos Egyesület minden egyes vidéki köre külön rendkívüli közgyűlést

hivna egybe és ennek egyetlen tárgyául a lakásbérek felemelését tűznék ki?! Az így lefolyt közgyűlésből aztán kérelmet intéznének a képviselőházhoz, a melyet az illető város országgyűlési képviselője nyújtana be. Ezzel is mintegy demonstrálhatná a vidék azt, hogy a mit a központ oly nyomós indokokkal kért és sürgetett, az már égető kérdéssé vált, a melyet többé semmiféle politikával elodázni nem lehet.

* **A bajor állami tisztviselők szolgálati szabályzatának tervezetét** ismertetjük lapunk mai számában. *Traiber Vince dr.* sz-gedi m. kir. főügyész szívességének köszönhetjük ezt, a ki a *«Münchener Zeitung»* azon számaiból, a melyek a bajor kormányt ezt a törvényjavaslatát ismertetik, megküldötte *Benedek Sándornak*, Országos Egyesületünk társelnökének. Utóbbi azután rendelkezésünkre bocsátotta az érdekes adatokat, a melyek ugyan nem mindenben vetnek istápot a tervezet egyes részeit illetőleg, nagyban és egészben azonban mégis alkalmasak arra, hogy a bajor tisztviselői-pragmatikáról magunknak fogalmat alkossunk. A javaslat egyik része bizonyára feltűnést fog kelteni a tisztviselői körökben és tán arra készíti a mi kormányunkat is, hogy azzal tüzetesen foglalkozzon. Arról van ugyanis szó, hogy a bajor kormányt a számvevőségi és pénztári szolgálat egyszerűsítésére való törekvés arra készítette, hogy az állami tisztviselők illetményeit ezentul ne, mint eddig, havonta, hanem a porosz rendszernek megfelelően, évnegyedenként számfejtse és fizettesse ki. A bajor képviselőház elé terjesztett szolgálati pragmatika (*Beamtengesetz*) indokolásában ugyanis a kormány kijelenti, hogy azon esetben, ha a bajor állami tisztviselők illetményeit ezentul nem havonta, hanem évnegyedenként fizeteti ki, a számvevőségi és pénztári szolgálat terén munkában és munkaerőben nagy megtakarítást ér el. Ezt a kérdést mi már nem egyszer tárgyaltuk lapunk hasábjain, rámutatva azokra az előnyökre, a melyek azzal járnak, ha a számvevőségeknek csak minden harmadik hónapban kell az állami alkalmazottak illetményeit számfejtteni, a m. kir. adóhivataloknak pedig (a melyeknek nagy része egyuttal a számfejtési teendőket is ellátja) az illetményeket csak évnegyedenként kifizetni. Az így megtakarított munkával a személyzet jelenlegi létszámát is apasztani lehetne, még pedig jó nagy százalékkal (a számfejtéssel foglalkozó tisztviselők közül a létszámot legalább is kétharmaddal lehetne redukálni), a mivel aztán önönmagától állana elő egy fedezet, a megmaradt tisztviselők illetményeinek a felemelésére. A német birodalomban és Poroszországban nagyon bevált ez a rendszer és hogy most újabban Bajorország is siet azt életbeléptetni, ez annak a jele, hogy a bajor kormány maga is át van hatva attól a törekvéstől, hogy az állami adminisztrációt a lehetőségig egyszerűsítse. Hogy nálunk ez maig miért nem lett behozva, ezt némileg meg tudjuk magunknak magyarázni. Mi ugyanis mindent majmolni szoktunk az osztrákoktól. Így volt ez a tiszti biztosítékokkal is. Évek hosszú során át harcoltunk ezen régi copf ellen, hasztalanul és eredmény nélkül. És akkor előállott az osztrák ész és eltörölte a tiszti biztosítékokat. És most a mi tükrünk minden dologban az osztrák rendszer szokott lenni, példáját itt is követtük. Mig az osztrákok nem mozogtak, addig hiába prédikáltuk és sürgettük a biztosítékok eltörlését. A mint az osztrákok az első lépést megtették, a mi kormányunk nyomban jónak és elfogadhatónak találta azt, a mit a szaksajtó és a tisztviselői közvélemény tanácsa ellenére; eddig rosznak tartott. Így vagyunk a rendes évi fizetéseknek évnegyedenként való folyósításával is. Várunk, mig az osztrákok ezt a rendszert magukévá teszik.

A mint ez meglesz, mi is változtatunk a mai helyzeten. Hát ezek a tények nem épen épületesek és nem vallanak arra, hogy nekünk az ilyen dolgok iránt érzékünk van. Most, hogy a bajor szolgálati pragmatika-javaslat ismét napirendre hozta ezt a kérdést, nagyon kérjük a kormányt, fontolja meg, nem lehetne, esetleg nem *kellene-e* a porosz rendet nálunk is behozni? és mert nem látunk semmiféle komoly okot arra nézve, hogy a német-bajor rendszert fumigáljuk, épenséggel nincsen: kérjük egyúttal Országos Egyesületünket is, vegye ezt a kérdést kezéügyébe és kérje meg a kormányt, hogy ebben foglaljon el álláspontot. Az az ellenvetés, a mit már hallottunk is hangoztatni, hogy a fizetések évnegyedes kiutalása által elősegítjük a könnyelműen költekező tisztviselők pazarlási hajlamait: kissé gyermekesnek látszik. Az állam végre is nem arra való, hogy gyámkodást gyakoroljon felnőtteken és apai szerepet játszon ott, a hol fel kell tennünk az illetőkről, hogy benőtt a fejük lágya. A ki költekező és könnyelmű, azt semmiféle fizetési rendszer ettől a nyavalyától meg nem menti. De az már aztán mégis nagy előny az administratio egyszerűsítése körül, hogy a tisztviselő-család minden évnegyedben nagyobb összeg birtokába jut és így szükségleteit is nagyobb kvantumban, tehát olcsóbban szerezheti be. A fizetésnek évnegyedenként való kiutalásának ezernyi előnye vannak, de egyetlen egy komoly hátránya nincs. Ez a kérdés is azok közé tartozik, a mely nem okoz változtatást a budgetben. Csak egy kevés jóakarát kell hozzá és a kormány a porosz rendszert akár mindjárt életbe is léptetheti. A tisztviselő-kar így legalább annak a jelét látná egyszer, hogy az annyit hangoztatott jóakarát, tényekben is nyilatkozik. Erre pedig annyi ígéret és csalattatás után, igazán már szükség volna. Arról már szólni sem kívánunk, hogy a bajor kormány elhatározása a mi kormányunkat arra biztathatná, hogy most már ő is siettesse a szolgálati pragmatika kérdésének a megoldását. Tudjuk: hiába sűrgetnök. Az is igaz, hogy eljövend az idő, a midőn a tisztviselői közvélemény számon fogja kérni a kormányt: mért nem váltotta be e részben tett ígérését!...

* **A bírák erősen szervezkednek.** Szinte fájdalmas érzés fog el: miért nem mivelünk, velünk egyetértve működnek ők, a kiknek érdekei annyira össze vannak forrva az administratív tisztviselők érdekeivel! Sajnos, ez a fájdalmas feljajdulás ok nélkül való, mert ma már számolni kell azzal a tényvel, hogy a bírák az Országos Egyesülettől elszakadtak, alakítva a maguk körében az Országos bírói és ügyészi egyesületet. Ez az egyesület most szervezi a vidéki osztályokat. Eddig a következő osztályok jelentették be megalakulásukat: 1. az aradi, elnöke Babó István járásbíró; 2. a brassói, elnöke Wittich József törvényszéki elnök; 3. a kalocsai, elnöke Bajzath János törvényszéki elnök; 4. a kecskeméti, elnöke Stipl Károly dr. törvényszéki elnök; 5. a kézdivásárhelyi, elnöke Söllom Miklós törvényszéki elnök; 6. a lugosi, elnöke Vojnich Guidó törvényszéki elnök; 7. a nagyenyedi, elnöke Mihályi Dezső ítélőtáblai bíró; 8. a pécsi, elnöke Pilch Antal kuriai bíró; 9. a rimaszombati, elnöke Kubinyi Aladár törvényszéki elnök; 10. a rózsáhegyi, elnöke Chudovszky Géza törvényszéki elnök; 11. a szekszárdi, elnöke Hazslinszky Géza törvényszéki elnök; 12. a szolnoki, elnöke Felix Antal dr. törvényszéki elnök; 13. a zombori, elnöke Eperjessy Béla dr. törvényszéki elnök; 14. a nagyvárad, elnöke Imrik Péter táblai bíró; 15. a kaposvári, elnöke: Dorner Zoltán curiai bíró, törvényszéki elnök; 16. az egri, elnöke dr. Kardos Kálmán törvényszéki elnök. Előreláthatólag az osztályok e hónap végéig minden törvényszék területén meg fognak alakulni, úgy hogy a május 9-ik napján megtartandó igazgatósági ülésen a szervezés munkáját végleg befejezhetnek lehet majd tekinteni.

* **A belügyministerium új beosztása.** A belügyministerium személyzetében új beosztás lépett életbe. A

ministerium tíz osztályból, az elnöki osztályból és a földtehermentesítési alap igazgatóságából áll. A belügyministerium elnöki osztályának vezetője Horváth Emil ministeri tanácsos. Az I. osztály élén, a melyhez a közjogi és az illetékességi ügyek tartoznak, dr. Bezerédj Viktor címzetes államtitkár áll. A II. osztály (megyei ügyek) vezetője Rakovszky Endre, a III. osztály (városi ügyek) Hartl Sándor, a IV. osztály (közjogi és anyakönyvi ügyek) Madách Elemér, az V. osztály (rendőri közigazgatás) Szabó László, a VI. osztály (kihágás) Bölc Gyula, a VII. osztály (közegészség) dr. Chyzer Kornél, a VIII. osztály (árvaügyek) Madách László, a IX. osztály (jótékonyosság) Horváth Emil, a X. osztály (törvényelőkészítés) dr. Némethy Károly ministeri tanácsosok. A földtehermentesítési alap igazgatóságának élén Kovács Gyula osztálytanácsos áll.

* **A dohányjövődék körében** következő áthelyezések történtek: *Pyber Károly* szentgotthárdi dohánygyári igazgató, ugyanazon minőségben a pozsonyi, *Hutkay László* pápai dohánygyári igazgató a szentgotthárdi, *Schneider József* budapesti óbudai dohánygyári igazgató a munkácsi dohánygyárhoz lett áthelyezve.

* **A pénzügyigazgatás köréből.** Lukács Lajos löcsei és Hagyaróssy Gyula sátoraljai helyi pénzügyi segédtitkár, kinevezetett pénzügyi titkárrá és földadónyilvántartási biztossá. — *Schnébli Károly* pénzügyi segédtitkár, a ki a «Nagykároly és Vidéke» főmunkatársa, egy cikket irt e lapba «Fizetésjavítási mozgalmak» cím alatt, a melyben ismerteti Országos Egyesületünknek ez irányban tett eddigi lépéseit.

* **A számvevőségek köréből.** Mint Komáromból értesülünk, *dr. Végh Mihály* pénzügyministeri osztálytanácsos, számvevőségi igazgató *Máthes József* pénzügyi tanácsos, a pénzügyministeri számvevőség fogyasztási adóügyi csoportjának főnöke kíséretében folyó hó 13-tól 16-ig bezárólag megvizsgálta az ottani pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség ügykezelését és az ügyeknek pontos és szakszerű ellátása felett úgy a főnök, valamint az egyes tisztviselők működésének vizsgálata során teljes meglegedését nyilvánította. — Tudvalevő dolog, hogy a ministerelnök a ministerelnökség számvevőségét megszüntette s teendőit a pénzügyministerium számvevőségére bízta. Az 1908. évi költségvetésbe már nem lett felvéve a ministerelnökségi számvevőség költsége. Ugy halljuk, hogy a ministerelnökség megszűnő számvevőségének személyzete már átköltözködött a pénzügyministeriumba. — A belügyminister *Nebenführer József* belügyministeri számtanácsost, az *Opera* volt gazdasági igazgatóját, az államrendőrség mellé rendelt számvevőséghez helyezte át. *Nebenführer* *Gogolak* számtanácsos, számvevőségi főnök állandó helyettesítésével bizták meg. — *Láng Lajos* zalaegerszegi pénzügyi számtanácsos, a ki csak nemrég jubilált, eddigi minőségében áthelyeztetett az ungvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

* **A m. kir. adóhivatalok köréből.** *Kabók Károly* tabi m. kir. adótárnok, május hó 1-én éri el állami szolgálatba lépésének 35-ik évfordulóját. Szolgálatba lépett 1872-ben. Tizenegy évre rá lett ellenőr és 1897 óta adótárnok. Néhány év óta van Tabon. — *Az Antal Endre* m. kir. adótárnok vezetése alatt álló szentesi m. kir. adóhivatalhoz, a szegedi pénzügyigazgató a következő iratot intézte: «A folyó hó 10. és következő napjain megejtett váratlan rovincsolás és hivatalvizsgálatból folyólag a tapasztalt rend és pontos kezelés, a tisztviselők közötti példás egyetértés, a közönséggel és hivatalokkal szabályszerű, előzékeny érintkezés miatt úgy a hivatal vezetésével megbízott főtiszték, mint az egész személyzet fogadják elismerésemet és teljes meglegedésemet. — Szegeden, 1908. évi április hó 19-én. Ternovszky kir. tanácsos, pénzügyigazgató». — *Gámentzy Gerő* abrudbányai m. kir. adóhivatali ellenőr, «*Gyakorlati illetékkiszabás*» című munkája (500 oldal) jövő hó végén fog megjelenni.

* **Halálozások.** *Koncz Gyula* táblai bíró, a dévai törvényszéken az urbéri ügyek előadója, Segesváron, élete delén, szívszélhűtésben meghalt. — *Gálszécsi és buttkai Buttykay Kálmán* pénzügyi titkár, 64 éves korában, Kassán. — *Binóczy Balassovich Armin* pénzügyőri felügyelő, 56 éves korában, Lőcsén.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Csikvári Jákó.**
(Lakás: Maglód, Pestmegye.)

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.)